

راهنمای کاربردی حسابداران برای استرداد مالیات در سامانه مودیان

راهنمای کاربردی حسابداران برای استرداد مالیات در سامانه مودیان

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های **حسابداران** و مدیران مالی در کسب‌وکارهای مشمول مالیات بر ارزش افزوده (VAT)، فرآیند استرداد مالیات است؛ به خصوص زمانی که مالیات پرداختی (مالیات بر خرید و هزینه‌ها) بیشتر از مالیات دریافتی (مالیات بر فروش) باشد. با اجرای **قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان**، اگرچه هدف تسهیل و تسریع این فرآیند بوده است، اما در عمل، **چالش‌ها** و نکات ظریفی نیز برای حسابداران ایجاد شده که نیازمند شناخت دقیق و به‌کارگیری **راهکارهای عملی** است. این مقاله از **نخبه حساب**، به بررسی جامع استرداد مالیات بر ارزش افزوده در دوران **سامانه مودیان**، **چالش‌های پیش رو**، **راهکارهای عملی** و مدارک مورد نیاز برای **حسابداران** می‌پردازد.

چرا شناخت فرآیند استرداد VAT در دوران سامانه مودیان حیاتی است؟

استرداد مالیات بر ارزش افزوده، حق قانونی مودیان است و مدیریت صحیح آن از اهمیت بالایی برخوردار است:

- **بازگشت نقدینگی به کسب و کار:** مالیات بر ارزش افزوده مبلغ قابل توجهی از نقدینگی را درگیر می‌کند و استرداد به موقع آن به بهبود جریان وجوه نقد کمک می‌کند.
 - **جلوگیری از زیان مالی:** عدم پیگیری یا نقص در مدارک می‌تواند منجر به عدم استرداد و در نتیجه زیان مالی برای شرکت شود.
 - **حفظ انطباق با قوانین:** فرآیند استرداد نیز مستلزم رعایت دقیق مقررات و ارائه اطلاعات صحیح است.
 - **کاهش ریسک‌های مالیاتی:** با انجام صحیح فرآیند استرداد، از ایجاد بدهی‌های مالیاتی ناخواسته در آینده جلوگیری می‌شود.
 - **ارائه مشاوره تخصصی به مشتریان (برای حسابداران):** حسابداران باید بتوانند مشتریان خود را در این فرآیند پیچیده راهنمایی کنند.
- چالش‌های رایج در فرآیند استرداد مالیات بر ارزش افزوده در دوران سامانه مودیان**
- اگرچه سامانه مودیان با هدف شفافیت، فرآیند استرداد را تسهیل می‌کند، اما برخی چالش‌ها همچنان پابرجا هستند:

1. عدم تطابق اطلاعات در سامانه مودیان (بزرگترین چالش)

- **چالش:** هسته اصلی استرداد در دوران سامانه مودیان، **تطابق اطلاعات صورت‌حساب‌های الکترونیکی** است. اگر صورت‌حساب خرید شما در **کارپوشه مودیان** توسط فروشنده ثبت نشده باشد، یا توسط شما تأیید نشده باشد، یا دارای خطایی باشد، سازمان آن را به عنوان اعتبار مالیاتی قابل قبول نخواهد پذیرفت. این عدم تطابق می‌تواند ناشی از خطای فروشنده در ارسال، خطای شما در تأیید، یا تأخیر در ارسال باشد.
- **راهکار عملی:**

- **بررسی روزانه/منظم کارپوشه:** حسابداران باید به صورت منظم **کارپوشه مودیان** را در My.tax.gov.ir بررسی کرده و تمامی صورتحساب‌های وارده را ظرف **۳۰ روز** تأیید یا رد کنند.
- **پیگیری فعال از فروشندگان:** در صورت عدم مشاهده صورتحساب‌های خرید مهم، باید بلافاصله با فروشنده تماس گرفته و درخواست ارسال یا اصلاح صورتحساب را از طریق سامانه مودیان داشته باشید.
- **آموزش داخلی:** به بخش خرید و تدارکات شرکت آموزش دهید که پیش از انجام خرید، از ثبت‌نام فروشنده در سامانه مودیان اطمینان حاصل کنند.

2. مشکلات فنی و ارتباطی با سامانه

- **چالش:** در مراحل اولیه پیاده‌سازی، مشکلات فنی در ارتباط بین نرم‌افزارهای حسابداری یا پایانه‌های فروشگاهی با سامانه مودیان، می‌تواند منجر به عدم ارسال یا ارسال ناقص صورتحساب‌ها شود.
- **راهکار عملی:**
 - **به‌روزرسانی نرم‌افزار:** اطمینان از به‌روز بودن و سازگاری کامل نرم‌افزار حسابداری با آخرین تغییرات سامانه مودیان.
 - **تماس با پشتیبانی:** در صورت بروز مشکلات فنی، بلافاصله با پشتیبانی شرکت ارائه‌دهنده نرم‌افزار و در صورت لزوم، پشتیبانی فنی سامانه مودیان تماس بگیرید.
 - **ثبت صورتحساب دستی در مواقع اضطراری:** در صورت قطع طولانی‌مدت سیستم، با هماهنگی سازمان، می‌توان به صورت موقت از روش‌های جایگزین برای ثبت صورتحساب‌ها استفاده کرد. (هرچند با رشد سامانه، این مورد به حداقل می‌رسد).

3. عدم آشنایی با رویه‌های جدید استرداد

- **چالش:** فرآیند استرداد در دوران سامانه مودیان، کمتر مبتنی بر رسیدگی فیزیکی دفاتر و بیشتر مبتنی بر اعتبارسنجی سیستمی است. برخی حسابداران ممکن است هنوز با رویه‌های جدید و ضرورت ارائه اطلاعات صحیح در سامانه به جای انبوه مدارک کاغذی، آشنا نباشند.

• راهکار عملی:

- **آموزش تخصصی:** شرکت در دوره‌های آموزشی تخصصی سامانه مودیان که بر فرآیندهای مالیاتی (مانند استرداد) تمرکز دارند.
- **مطالعه بخشنامه‌ها:** مطالعه دقیق بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های جدید سازمان امور مالیاتی در خصوص استرداد VAT.

4. وجود اعتبار مالیاتی مربوط به دوره‌های پیش از سامانه مودیان

- **چالش:** ممکن است مودی دارای اعتبار مالیاتی از دوره‌های مالیاتی قبلی (قبل از اجباری شدن کامل سامانه مودیان) باشد که نیازمند رسیدگی و تأیید به روش‌های سنتی‌تر است.

• راهکار عملی:

- **تفکیک و مستندسازی:** تفکیک اعتبارات مربوط به دوره‌های قبل و بعد از سامانه مودیان و نگهداری مستندات کامل برای هر دو دسته.
- **پیگیری جداگانه:** در صورت لزوم، پیگیری اعتبارات قبلی از طریق اظهارنامه‌ها و مستندات سنتی.

5. ابهامات در مورد معافیت‌ها و نرخ‌های خاص

- **چالش:** در برخی موارد، ابهام در مورد مشمولیت، معافیت‌ها یا نرخ‌های خاص VAT می‌تواند منجر به درخواست استرداد اشتباه یا عدم قبول بخشی از اعتبار مالیاتی شود.

• راهکار عملی:

- **شناخت کامل قانون جدید VAT:** تسلط کامل بر **قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰** و تمامی تبصره‌ها، معافیت‌ها و نرخ‌های خاص.
- **استعلام از سازمان:** در موارد ابهام جدی، استعلام کتبی از سازمان امور مالیاتی.

مدارک مورد نیاز برای استرداد مالیات بر ارزش افزوده در دوران سامانه مودیان

در دوران سامانه مودیان، تمرکز اصلی بر اطلاعات سیستمی است، اما همچنان برخی مدارک و اطلاعات کلیدی مورد نیاز است:

1. اطلاعات ثبت شده در سامانه مودیان:

- **صورتحساب‌های الکترونیکی خرید و فروش:** کلیه صورتحساب‌هایی که توسط شما صادر و به سامانه ارسال شده‌اند و صورتحساب‌های خرید که توسط فروشندگان شما صادر و به کارپوشه شما ارسال شده و **توسط شما تأیید شده‌اند.**

- **شناسه‌های یکتای حافظه مالیاتی:** اطلاعات مربوط به حافظه‌های مالیاتی مورد استفاده شما.

- **وضعیت فعالیت شما در سامانه:** ثبت‌نام کامل و فعال بودن شما در سامانه مودیان.

2. اطلاعات مرتبط در کارپوشه مودیان:

- **اظهارنامه مالیات بر ارزش افزوده (پیشنهادی):** از سال ۱۴۰۴، اظهارنامه پیشنهادی سازمان بر اساس اطلاعات سامانه تهیه می‌شود که مبنای درخواست استرداد خواهد بود.

- **ابلاغیه‌های مربوط به استرداد:** هرگونه پیام یا ابلاغیه از سوی سازمان در خصوص درخواست استرداد شما.

3. مدارک تکمیلی (در صورت درخواست سازمان):

- **مدارک مربوط به صادرات (در صورت وجود):** گواهی خروجی کالا از گمرک، بارنامه، فاکتورهای فروش صادراتی (که مشمول نرخ صفر مالیاتی هستند).
- **اسناد بانکی:** صورت‌حساب‌های بانکی برای اثبات پرداخت‌ها و دریافت‌ها.
- **دفاتر و اسناد مثبت حسابداری:** هرچند نقش آن‌ها کم‌رنگ‌تر شده، اما در موارد خاص یا برای دوره‌های قبل از سامانه، ممکن است درخواست شوند.
- **قراردادها:** قراردادهای خرید و فروش مهم یا خدماتی که مبنای اعتبار مالیاتی هستند.

جدول: چک لیست مدارک و اقدامات استرداد VAT (سامانه مودیان)

نوع مدرک/اقدام	توضیحات	اهمیت در دوران سامانه مودیان
صورت‌حساب‌های الکترونیکی	تمامی صورت‌حساب‌های خرید و فروش ثبت شده و تأیید شده در سامانه	مهم‌ترین مدرک و مبنای سیستمی اعتبارسنجی
کارپوشه مودیان	بررسی و تأیید منظم صورت‌حساب‌های وارده، پیگیری ابلاغیه‌ها	مرکز تعامل و ابلاغ رسمی، تأییدات سیستمی

نوع مدرک/اقدام	توضیحات	اهمیت در دوران سامانه مودیان
اظهارنامه پیشنهادی VAT	بررسی و تأیید اظهارنامه تولید شده بر اساس اطلاعات سامانه (از 1404)	مبنای رسمی درخواست استرداد
مدارک صادرات (اگر صادرات دارید)	گواهی خروجی گمرک، بارنامه، فاکتور صادراتی (برای نرخ صفر)	اثبات معافیت و نرخ صفر برای کالاهای صادراتی
اسناد بانکی و قراردادهای	در صورت درخواست سازمان برای راستی آزمایی بیشتر یا تکمیل مدارک خاص	برای راستی آزمایی پرداخت ها و معاملات خاص

برای اطمینان از انجام صحیح فرآیند استرداد مالیات بر ارزش افزوده در دوران سامانه مودیان، و همچنین تسلط کامل بر تمامی چالش ها و راهکارهای عملی آن، کتاب **"ایستگاه پایانی سامانه مودیان"** یک منبع بسیار کامل و کاربردی است که به صورت ویژه برای رفع ابهامات و ارائه راهکارهای عملی در خصوص تمامی ابعاد این قانون و فرآیندهای مالیاتی مرتبط تهیه شده است. این کتاب به شما کمک می کند تا با شناخت کامل، تمامی تکالیف خود را به درستی انجام دهید. علاوه بر این، برای درک عمیق تر و آموزش عملی و تصویری تمامی جوانب مرتبط با استرداد مالیات بر ارزش افزوده و نحوه مواجهه با چالش های سامانه مودیان، دوره آفلاین (ویدیوی ضبط شده) سامانه مودیان با تدریس استاد مجتبی سهرابی که در وبسایت نخبه حساب برای خرید در دسترس است، یک گزینه بی نظیر است. این دوره تمامی نیازهای شما را برای تبدیل

شدن به یک متخصص در این حوزه پوشش می‌دهد. برای اطلاعات بیشتر و **تهیه این دوره آموزشی جامع**، به **صفحه محصول دوره در وبسایت نخبه حساب** مراجعه کنید.

سؤالات متداول درباره استرداد مالیات بر ارزش افزوده در دوران سامانه مودیان

1. آیا با راهاندازی کامل سامانه مودیان، دیگر نیازی به ارائه فاکتورهای کاغذی برای استرداد نیست؟

با راهاندازی کامل سامانه مودیان و الزام به صدور صورتحساب الکترونیکی، بخش عمده‌ای از فرآیند استرداد بر اساس اطلاعات سیستمی صورت می‌گیرد. اما همچنان نگهداری و ارائه برخی اسناد پشتیبان (مانند مدارک صادراتی یا قراردادهای) در صورت درخواست سازمان، ضروری است.

2. اگر فروشنده صورتحساب را به سامانه ارسال نکرده باشد، می‌توانم اعتبار مالیاتی بگیرم؟

خیر. در سامانه مودیان، اعتبار مالیاتی شما تنها از صورتحساب‌هایی قابل قبول است که به درستی توسط فروشنده در سامانه ثبت و توسط شما تأیید شده باشند.

3. مدت زمان بررسی درخواست استرداد در دوران سامانه مودیان چقدر است؟

با توجه به خودکارسازی و اعتبارسنجی سیستمی، انتظار می‌رود که زمان بررسی درخواست‌های استرداد به شکل چشمگیری کاهش یابد، اما مدت زمان دقیق می‌تواند بسته به پیچیدگی پرونده و ظرفیت سازمان متفاوت باشد.

4. آیا می‌توانم برای مالیات بر ارزش افزوده دوره قبل از سامانه مودیان درخواست استرداد بدهم؟

بله، اعتبار مالیاتی مربوط به دوره‌های قبل از سامانه مودیان همچنان قابل پیگیری است، اما فرآیند رسیدگی به آن‌ها ممکن است هنوز به روش‌های سنتی‌تر (بررسی دفاتر و مستندات) انجام شود.

5. کتاب "ایستگاه پایانی سامانه مودیان" و دوره آفلاین استاد سهرابی چگونه به حسابداران در فرآیند استرداد کمک می‌کنند؟

این منابع آموزشی به صورت عملی به حسابداران آموزش می‌دهند که چگونه اطلاعات را در سامانه به درستی ثبت کنند تا اعتبار مالیاتی آن‌ها قابل قبول باشد، چگونه مغایرت‌ها را رفع کنند و در نهایت، فرآیند درخواست و پیگیری استرداد را با کمترین چالش انجام دهند.

نتیجه‌گیری: هوشمندی در ثبت، آسودگی در استرداد

استرداد مالیات بر ارزش افزوده در دوران سامانه مودیان، با تکیه بر شفافیت و صحت اطلاعات سیستمی، فرآیندی متحول شده است. **حسابداران** با شناخت عمیق **چالش‌های جدید**، به کارگیری **راهکارهای عملی** (مانند پایش منظم کارپوشه و پیگیری فعال صورتحساب‌ها) و آگاهی از **مدارک مورد نیاز**، می‌توانند این فرآیند را به بهترین شکل مدیریت کرده و به بهبود نقدینگی و سلامت مالی کسب‌وکار خود کمک کنند. همگامی با این تحولات، کلید موفقیت در نظام مالیاتی نوین است.